

ХОДОВУБЪС
ХИМАНДРЪС
МОНИНА ПЕТРОВИКА

ПОРТРЕТ МОМЧИЛА ПЕТРОВИЋА
(крон Миле Антића)

Рођен 1934. године у Призрену. Завршио Школу за примењену уметност у Пећи. Студијски се усавршавао у Словенији и Русији. Радио је у Покрајинском заводу за заштиту споменика културе Војводине, на конзервацији и рестаурацији дубореза и позлате. Члан је Удружења примењених уметника Војводине од 1970. године. Излагао је

самостално на "Панонији" 1973. и 1978. године. Радио на идејном решењу и извођењу ентеријера у Каштелу. Излагао је на више заједничких изложби у Удружењу примењених уметника.

Обележавању 800 годишњице од када су монах Сава и његов отац Симеон на Светој Гори подигли србски манастир Хиландар пришло се пуног срца, са истинским уверењем да је Хиландар за Србе свето место духовне обнове, место праве спознаје сопствене прошлости и уметничког надахнућа. Ове године широм Србије отворено је на десетине изложби слика надахнутих Хиландаром, написано ништа мање различитих књига и сачињено више телевизијских емисија. Но, ни сва разноликост приступа феномену Хиландара, његовој историји и уметничкој вредности, ни бројност прилога у различитим медијима, ни издалека нису осветлиле сву величину и значај Свете српске царске лавре. Што више истражујемо и што му се више окрећемо Хиландар нам сваки дан открива понеки непознати део своје богате историје, постајући још лепши, већи и духовно потребнији.

Још од пропасти српске државе и губитка метоха и царских прихода, билан су

Хиландарци приморани да се за помоћ обрате народу и оним његовим слојевима који су могли да помогну опстанак Манастира, оптерећеног тешким дажбинама од стране Турака. Велику помоћ Хиландару пружали су и Срби у овим крајевима, а грађани Новог Сада поклонили су му и кућу, као метох, од којег је добијао одређене приходе током 18. века. Та традиција добротвора спремних да помогну обнову Хиландара није се прекидала ни до наших дана.

Момчило Петровић, дуборезац – конзерватор и рестауратор, један је од оних уметника који је читав свој радни век везао за обнову србских цркава и манастира, налазећи у тој заатној даштини надахнуће и за своје уметничке пориве. Његови дуборези, позлате и штурко декорације уграбени су приликом рестаурације у више од 50 споменика културе – од Богородице Љевишке у Призрену, Грачанице, Пећке патријаршије, Нереза и Дечана, до манастира Крушедола и Хопова, црква у Моловину, Кикинди, Сремској Митровици,

Мокрину..., Свечаној сали Градске куће у Новом Саду, дворцу на "Панонији", етнолошким објектима широм Војводине, итд, итд. Како рече једном приликом Момин пријатељ, Мирослав Антић, велики песник и сликар: "То су његови музеји и галерије", у којима је вештим и стрпљивим ударцима чекића и длета вратио живот у безброј трошних споменика наше културе. Придруживши се златним рукама мајстора "који још од византијских дана дограђују једној култури њену велику златну вечност", уписао је и себе у списак оних који трају вековима.

Момчило Петровић присутан је и у Хиландару и цркви у Какову већ више од две деценије – почело се са улазним вратима за цркву у Какову, да би се данас као донатор прихватио сложених захвата на обнови иконостаса у цркви манастира Светог Василија (Хрүсије).

На овој изложби Петровић нам је представио 17 дубореза насталих у последње две године са мотивима преузетим са камене декорације на Богородичној цркви и Лазаревој припрати у Хиландару. Четрнаест дубореза урађено је на основу цртежа у природној величини, у односу 1:1, док су три рада мањег формата. Најлепши орнаменти и биљни препаети, грбови династије Немањића и Кнеза Лазара, као и различити детаљи, урађени на паркетним плочама Лазареве припрате, или скинути са оквира прозора и врата величанствене Милутинове цркве, пренети су у свој лепоти пуним дуборезом на липово дрво. Посматрајући вешто обрађене композиције и детаље имате утисак да ништа од узбудљиве лепоте те камене пластике није изгубљено на овим дуборезима. Напротив, под вештим рукама мајстора дрво је добило нову раван сагледавања.

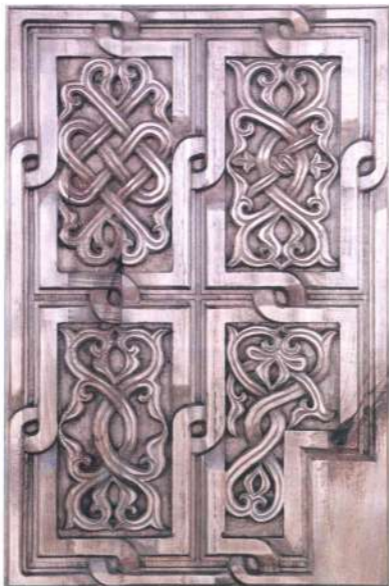
Момчило Петровић припада оним уметницима који су одабрали тихи и скромни начин изражавања својих уметничких потенцијала. Деценијама дружећи се са калуђерима и радећи на обнови цркава и манастира примио је и уздржани, богобојаљиви прилаз у исказивању своје уметничке личности, схвативши шта је пролазно, а шта остаје за вечност.

Шапат времена прохујало је за ових осам векова и говор уметника који су

зидали Хиаландар очувало се и на дуборезима Момчила Петровића. Сваки од ових призора је већ постао симбол наше уметничке баштине и говори о Хиаландару као о непресушној ризници духовног и уметничког уздицања.

Остаје нам само да следимо њихов говор и поруке.

Павле Станојевић

Дрво се презива Петровић

ПТК Панонија код Бачке Тополе, 19. маја 1973.

Увек у животу уверавали су ме да је природа мудрија од мене, да уме да ствара чуда каква човек и не може да насаути. Ја нисам од оних који се мире са стихијским поретком ствари око себе. Имам од детињства посла са дрветом, тим чудним створом који живи, дише и креће се педесет, осамдесет, стотину година после своје смрти. Имам у рукама длето, заустављам природу у једном тренутку и задржавам га да остане фечан. Девојачко презиме дрвета јесте Природа. Али у мојим рукама оно се презива Петровић. То је читав смисао мог рада кроз стотине и стотине портала, иконостаса, старих живописа, скулптура или резбарија које сам до данас начинио или рестаурирао.

Моје су изложбе манастири, цркве, галерије, сва места која сам посетно држећи у руци чекић и длето. Ово је једно од таквих мојих излагања, која не трају петнаестак дана, него читаве деценије.

Нови Сад, атеље на
Петроварадинској тврђави
Момчило Петровић
аутор

Ентеријер и детаљи

Панонја, 26. маја – 10. јуна 1979.

Потпис под дуговечност.

Велика је то част ући у смиреност једног вечито живог материјала као што је дрво. И после стотону година оно се још увек креће и ради. Велика је срећа за човека, велика је то нежност и лепота, кад изучи занат чудотворца, па уме да мисли и сад, и унатраг и унапред док му се из престију расцветавају обанци дуговечности.

Момчило Петровић, је посве сигурно, вршњак прошлости и будућности. Његово дело расејано је широм земље, по иконостасима цркава и манастира, дуборезима и позлатама које враћа у живот. То су његови музеји и његове галерије. Сачувао је од заборава многе лепе дворане, оживео је већ умрле орнаменте; он стално живи два живота – један, у којем другује с нама, и

други, у којем другује са дрвеним мајсторима.

Ова доиста необична изложба, покушава да објасни једну целовиту мисао човека, коме је поверено да од рушевине направи нови свет. Велика је штета што уз овај, данас лепо двораци, нема фотодокументације која би паралелно била изложена. Само због поређења. Само због доказа како се, почевши од једне покојне нити, може извући бела линија светлости и трајања.

Велика је то част имати право потписати се под један васкрсли не само конзерваторски и рестаураторски посао, него и мисаони поступак. Велика је срећа за човека кад има право да се потпише као аутор једног оваквог здања.

Мирослав Антић

Ходочашће у – сутра

Галерија Форма, 25. марта – 4. априла 1983.

Иако у Новом Саду живи и ради више од две деценије, Момчило Петровић се Граду први пут представља самосталном изложбом својих радова. Као конзерватор и реставратор, он има невољу да своја дела не може да преноси из града у град, јер су уграђена или узидана у више од педесет цркава и манастира, десетак галерија и музеја, неколико свечаних сала и банака и великом броју етнолошких споменика. Али то је и његова велика срећа. Бити у исто време присутан у Богородици Љевишкој и Призрену, ризници Пећке патријаршије, ризници Грачанице (са Пајсијевим крстом), на живопису Нерези, ризници Дечана, на живопису манастира Крушедола, на иконама манастира Хоново, на фрагментима фресака Сиријума, у црквама Мокрина, Кикинде, Сремске

Митровице, Молвина, Сремских Михаљеваца, или у свечаној сали Градске куће у Новом Саду, у дворцу на Панонији... ко би то све побројао – велики је животни труд, стрпљиво људско дело које нас подсећа на ону древну кинеску пословицу: "Само стрпљење и време претварају дудово лишће у свиљу."

Само огромно стрпљење Момчила Петровића и сати, дани, месеци, године, деценије рада, претворили су безброј трошних и пропалих културних споменика у једно велико трајање.

Дрво. Позлата дрвета и метала. Камен. Гипс. Фреске. Дуборези. Иконе у дрвету...

У најзрелијим годинама преселио је своје умеће у Хилендар. У низу радова који му предстоје на Атосу, први је овде изложен. Тако се Момчило Петровић придружно златним рукама мајстора који још од физантијских дана уграђују и дограђују једној култури њену велику, златну вечност. Тиме је и себе унео у списак оних који трају вековима. Иако нечујан, скроман, једва видљив у уметничким (не баш увек и тако тихим) круговима Новог Сада, Момчило Петровић је достојанствено и мирно довео себи будућност у госте.

Доста, чак и само оволико, за један људски век, који је тек сада у пуном замаху.

Мирослав Антић

